

ဝန်ခင်း

Read on the move

ရခိုင်သားကြီး

မြောက်ဦးမြို့မှ ထင်ရှားသောဘုရားသမိုင်းများ

အမှာ စာ

မြန်မာနိုင်ငံသည် စေတီပုထိုးများ ပေါကြွယ်ဝသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်သည် နှင့်အညီ နိုင်ငံ၏ ဒေသအနှံ့အပြား၌ စေတီပုထိုးပေါင်း ရာ ထောင်ချီ၍ တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ကြောင်း တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ။ အချို့ ဒေသများ သည် မိမိတို့ ဒေသရှိ စေတီပုထိုးများအား မှတ်တမ်းရေတွက် ရာတွင် လွယ်ကူစေရန် စာချိုးဖြင့် မှတ်သားထားကြပါသည်။ ။ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံ၊ စေတီပုထိုးများ မှတ်တမ်းပြုစုခြင်း (Inventory) ကို တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် ကြိုးစား ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ စေတီပုထိုးများ ၊ ဂူဘုရားများ စွာ တည်ရှိသော နေရာများ အလိုက် ဦးစားပေး သတ်မှတ်၍ စေတီပုထိုးများ စာရင်း ကောက်ယူခြင်း၊ မှတ်တမ်းပြုစုခြင်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ။

ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ အရှည်တည်တံ့စေရန် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခြင်းသည် တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းက လုပ်ဆောင်၍ ရသော လုပ်ငန်းမဟုတ်ဘဲ တစ်မျိုးသားလုံးက ဝိုင်းဝန်း ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။ ။ ရှေးဟောင်းသုတေသနနှင့် အမျိုးသားပြတိုက် ဦးစီးဌာနသည် ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ ဖော်ထုတ်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများကို အမျိုးသားရေးတာဝန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက် ရှိပါသည်။ ။

မြောက်ဦးမြို့သည် ရခိုင်အမျိုးသားတို့ ၏ ယဉ်ကျေးမှုဂုဏ်ဆောင် မြို့တော် ဖြစ်သည့်အလျှောက် ရှေးဘုရင်မင်းများမှ စေတီ၊ ပုထိုး၊ ဂူ၊

ကျောင်းများ စွာကို တည်ဆောက် ကိုးကွယ်ခဲ့ကြပါသည်။ ။ ထို့ကြောင့် မြောက်ဦးမြို့ရှိ ဘုရားအရေအတွက်ကို "သဇင်ပန်းခိုင်တမြိုင်မြိုင်၊ ရခိုင် ဘုရားပေါင်း"ဟူသော စာချိုးဖြင့်ပင် စေတီပုထိုးများအား မှတ်တမ်းတင် ရေးတွက်ခဲ့ကြလေသည်။ ။ မြောက်ဦးဒေသရှိ ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ် အဆောက်အအုံများ အနက် သက်တမ်းကြာရှည်သော အဆောက်အအုံများမှာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နှင့် လူသားတို့ ၏ ဖျက်ဆီးမှုအန္တရာယ်တို့ ကြောင့် အနည်းနှင့်အများ ပျက်စီးယိုယွင်း လျက်ရှိပါသည်။ ။ ယင်းတို့ ကို မှတ်တမ်းတင် ပြုစုထားခြင်းမရှိပါက ကာလကြာမြင့်သည် နှင့်အမျှ ပျက်စီးယိုယွင်းမှု ပိုမိုများ ပြားလာမည် ဖြစ်သောကြောင့် ရှေးမူလက်ရာမပျက် ပြန်လည်ပြုပြင် ထိန်းသိမ်းရန် ခက်ခဲမည်ဖြစ်ပါသည်။ ။ ထို့ကြောင့် ရခိုင်ပြည်နယ် မြောက်ဦးဒေသရှိ ရှေးဟောင်းစေတီပုထိုးများကို နေရာအလိုက် ဦးစားပေးသတ်မှတ်၍ စာရင်းကောက်ယူခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ပြုစုခြင်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ။

ရှေးဟောင်းသုတေသနနှင့် အမျိုးသားပြတိုက်ဦးစီးဌာန၊ မြောက်ဦးဌာနခွဲမှ မြောက်ဦးဒေသ အတွင်းရှိ ရှေးဟောင်းစေတီပုထိုးများကို (၂၀၀၄-၂၀၀၅) ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံ ဘုရား၊ ပုထိုး၊ စေတီစုစုပေါင်း (၃၅၇) ဆူအထိ စာရင်းကောက်ယူနိုင်ခဲ့ပြီး အဆိုပါ စေတီများထဲမှ ဘုရားအမှတ် (၁) မှ (၇၃) အထိပါဝင်သော အတွဲ (၁) ကို ပထမဦးဆုံး ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။ ဤမှတ်တမ်းစာအုပ်သည် ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံများ အကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရာတွင် လည်းကောင်း၊ ဗိသုကာ ပညာရပ်ကို လေ့လာသူများ နှင့် သမိုင်းသုတေသီများ အတွက် လည်းကောင်း အကျိုးပြုနိုင်ရ

န် ရည်ရွယ်၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။

ရှေးဟောင်းသုတေသနနှင့် အမျိုးသားပြတိုက်ဦးစီးဌာန

မြောက်ဦးမြို့တော် သမိုင်းကြောင်း

မြောက်ဦးမြို့တော်ကို လောင်းကြက်ခေတ် နောက်ဆုံးမင်းဆက်ဖြစ်သော မင်းစောမွန်မှ သက္ကရာဇ် ၇၉၂ ခု၊ တော်သလင်းလဆန်း (၁) ရက်နေ့ (အေဒီ ၁၄၃၀ ခု)တွင် မြောက်ဦးမြို့တော်ကို စတင် တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ။

ဘုရင်မင်းစောမွန် တည်ထောင်ခဲ့သော မြောက်ဦးမြို့တော်သည် အတိုးတက်၊ အထွန်းကားဆုံးသော မြို့တော် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ။ မင်းစောမွန်နောက် ဆက်ခံသော ညီတော် နရနမင်း၊ သားတော် ဘစောဖြူမင်းတို့သည် လည်း မြောက်ဦးမြို့တော်ကို ထပ်မံတိုးချဲ့ခဲ့ကြပြန်ပါသည်။ ။ ဘုရင်မင်းစောမွန် လက်ထက် နန်းတော်ကို အုတ်တို့ဖြင့် တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး သက္ကရာဇ် ၈၉၃ ခုနှစ်၊ အေဒီ ၁၅၉၁ တွင် နန်းတက်သော မင်းဗာကြီးလက်ထက်၌ နန်းတော်ကို ကျောက်တို့ဖြင့် မြို့တော်ကို ပိုမိုခိုင်ခံ့ ကျယ်ပြန့်စွာ တိုးချဲ့တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ။ ထို့ကြောင့် "စောမွန်ပြုပြင်၊ မင်းဗာတည်ကေ၊ ရွှေမြောက်ဦး" ဟူ၍ အဆိုရှိခဲ့ပါသည်။ ။ ထို့ပြင် ကျုံး၊ ဆည်မြောင်း၊ တာတမံ၊ ရေနုတ်မြောင်းတို့ကိုပါ တစ်ပါတည်း တည်ဆောက်ခဲ့လေသည်။ ။ မင်းဗာဘုရင်နောက် ဆက်လက်စိုးစံသော မင်းဖလောင်း၊ မင်းရာဇာကြီး၊ မင်းခမောင်း၊ မင်းဟရီတို့ လက်ထက်တွင် လည်း မြို့တော်

ကို ထပ်မံပြုပြင် တိုးချဲ့ခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသောကြောင့် မြို့တော်မှာ ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာခဲ့ပါသည်။ ။

မြောက်ဦးခေတ်ကို ခေတ်ကာလအားဖြင့် သုံးပိုင်းခွဲခြား သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ။ ပထမ မြောက်ဦးခေတ်သည် ဘုရင်မင်းစောမွန်လက်ထက် (အေဒီ ၁၄၃၀) မှ မင်းခေါင်ရာဇာမင်း (အေဒီ ၁၅၃၁) ထိ မင်းဆက်ပေါင်း (၁၂) ဆက်စိုးစံ၍ နှစ်ပေါင်း (၁၀၁) နှစ်ကြာရှည်ခဲ့ပါသည်။ ။

ဒုတိယ မြောက်ဦးခေတ်ကို ဘုရင်မင်းဗာကြီးက (အေဒီ ၁၅၃၁) မှ မင်းစနေ (အေဒီ ၁၆၃၈)ထိ မင်းဆက် (၉) ဆက် စိုးစံ၍ နန်းစံနှစ်ပေါင်း (၁၀၇) နှစ်ဖြစ်ပြီး မြောက်ဦးခေတ်၏ အတိုးတက်ဆုံး ခေတ်ကာလလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ။

တတိယ မြောက်ဦးခေတ်ကို နရပတိကြီးမင်း (အေဒီ ၁၆၃၈) မှ မဟာသမ္မတ ရာဇာမင်းထိ မင်းဆက်ပေါင်း (၂၈) ဆက် စိုးစံခဲ့ပြီး နှစ်ပေါင်း (၁၄၆) နှစ် ကြာမြင့်ခဲ့ပါသည်။ ။ ထိုတတိယ မြောက်ဦးခေတ်တွင် စန္ဒယဝိဇယရာဇာမင်းနှင့် နရအဘယရာဇာလက်ထက်တို့ တွင် ဒင်္ဂါးများ သွန်းလုပ်သုံးစွဲခြင်းဖြင့် ကုန်သွယ်မှုတွင် ကောင်းမွန်တိုးတက်ခဲ့သည်။ ။

မြောက်ဦးခေတ်တွင် အုပ်ချုပ်သော မင်းများ ၏ အရည်အချင်းပြည့်
ဝမှုကြောင့် စီးပွားရေး ကောင်းမွန်ပြီး၊ စစ်ဘေးဒဏ်ခံရမှု နည်းပါးခြင်း
တို့ကြောင့် အေဒီ ၁၆၀၀ နှင့် အေဒီ ၁၆၃၈ ထိ ကြားကာလသည် မြေ
မြောက်ဦးခေတ်၏ ရွှေရောင်လွှမ်းခဲ့သော အချိန်ပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ။ ထိုစဉ်က
မြောက်ဦးမြို့တော်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သော ဒတ်ချ်လူမျိုး ရှိတင်ဆိုသူ၏ မှတ်
တမ်းတွင် မြောက်ဦး မြို့တော်သည် အာရှတိုက်တွင် အချမ်းသာဆုံးမြို့
တော် တစ်ခုဖြစ်ကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ရေးသားထားခဲ့ပါသည်။ ။

မြောက်ဦးခေတ်သည်

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်

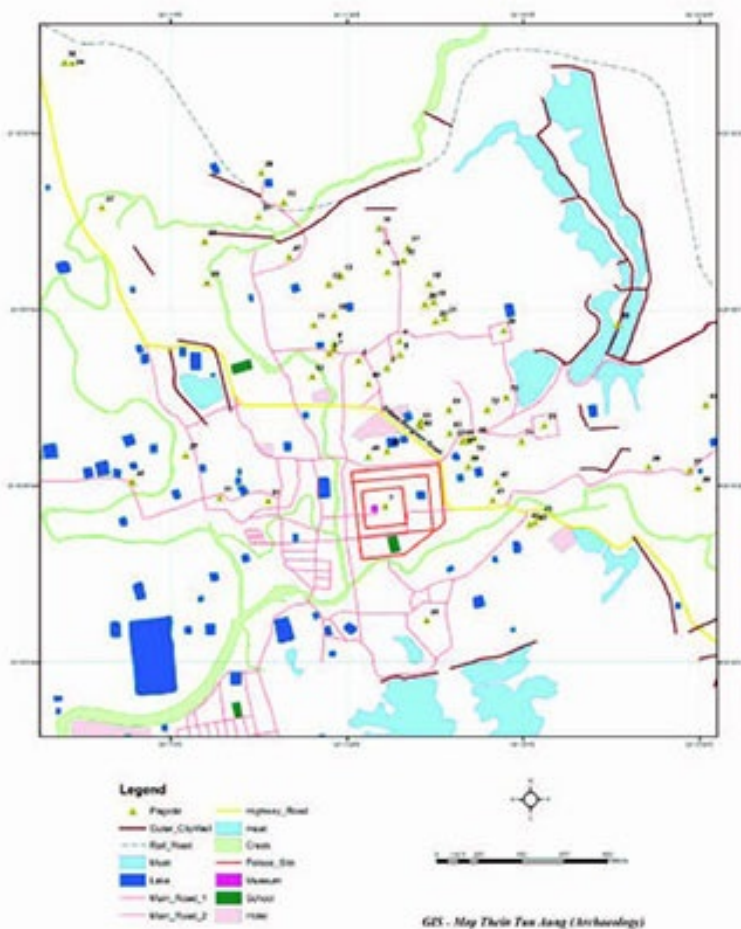
စည်ပင်

ထွန်းကားခဲ့သောကြောင့် မြောက်ဦးမြို့တော်၌ စေတီပုထိုး တည်ထား ကိုးကွယ်မှုများ စွာ ရှိခဲ့လေသည်။ ခေတ်တော်ခေတ် စန္ဒသူရိယမင်းကြီး၏ မင်းဆက်ဖြစ်သော သူရိယစက္ကမင်း လက်ထက်တွင် သီရိဓမ္မာသောက မင်းကြီးက ပေးအပ်ခဲ့သော မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဓာတ်တော် မွေတော် တို့ ကို ဘုရားရှင် ဗျာဒိတ် ပေးခဲ့သောနေရာ (၂၄၈) ခုတွင် ဌာပနာထည့်၍ စေတီတော်များ တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့ရာ ထိုကိုးကွယ်ခဲ့သော သရီယဓာတ်တော်တို့ ကို အစွဲပြု၍ မုတ်ဆိတ်တော်စေတီ၊ ပီစီတောင်စေတီ၊ လက်မဓာတ်၊ ရင်ရိုးတော်၊ အရေတော်စေတီ စသည် ဖြင့် ဓာတ်တော် မွေတော်တို့ ကို အမည်ပေး၍ တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့ကြပါသည်။ ။

ထို့ကြောင့်လည်း "သဇင်ပန်းခိုင် တမြိုင်မြိုင်၊ ရခိုင်ဘုရားပေါင်း" ဟူသော ဆိုရိုးစကားအတိုင်း စေတီ၊ ပုထိုး၊ ဂူဘုရားတို့ ပေါများ သော မြို့တော်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ။

မြောက်ဦးခေတ် အဆက်ဆက်တွင် စိုးစံခဲ့သော မင်းများမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ကိုးကွယ် ကြည်ညိုသည့်အလျောက် စေတီဘုရားများ စွာ ကို လှူဒါန်းခဲ့ကြပါသည်။ ။ ထိုခေတ်စေတီ၊ ဂူဘုရားများ ဗိသုကာလက်ရာတို့ သည် ထိုခေတ်၏ အဆင့်အတန်း မြင့်မားလှကြောင်းကို သက်သေထူနေသော ပြယုဂ်များ ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ။ ထို့ကြောင့် မြောက်ဦးခေတ်သည် ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး တိုးတက် ကောင်းမွန်ခဲ့သော မြို့တော်တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် ရှေးဟောင်း ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ စွာ ကျန်ရှိနေသေးသော မြို့တစ်မြို့ဖြစ်ပါသည်။ ။

Mrauk U Ancient City of Pagoda

Mrauk U Ancient City of Pagoda

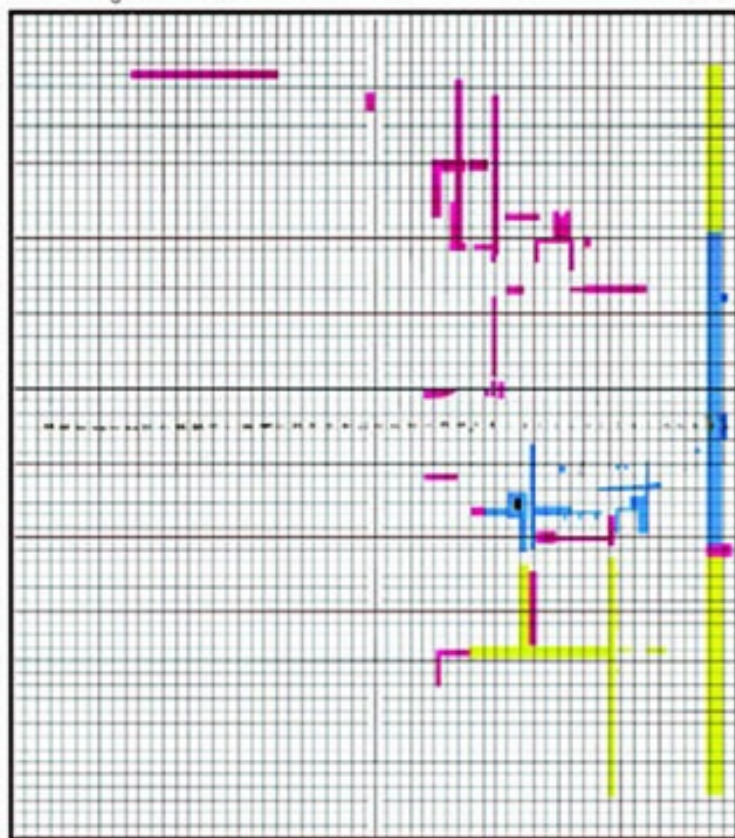
စဉ်	ဘုရားအမည်	GPS Location	
		အစွေလောင်ဂျီကျု	အမြောက်လတ္တီကျု
၁	မြောက်ဦးစုန်းတော်ကုန်း	၂၀-၅၉၁	၉၃-၁၉၆
၂	ရန်အောင်စေတီ(ခေါ်)သွယ်စေတီပုထိုးတော်ကြီး	၂၀-၅၉၅၂၇၁	၉၃-၁၉၃၅၄၁
၃	ကိုသောင်းပုထိုးတော်ကြီး	၂၀-၅၉၇၉၁၁၉	၉၃-၂၁၀၉၇၇၇
၄	ထူထွန်သိမ်ပုထိုးတော်ကြီး	၂၀-၅၉၇၅၉၅	၉၃-၁၉၁၆၃၅
၅	အံတော်သိမ်ပုထိုးတော်	၂၀-၅၉၈၀၁၁	၉၃-၁၉၃၃၈၅၂
၆	ရတနာပုံစေတီတော်	၂၀-၅၉၈၅၆၆	၉၃-၁၉၃၈၈၄၁
၇	လေးဖျက်နာပုထိုးတော်ကြီး	၂၀-၅၉၈၁၈၈	၉၃-၁၉၁၀၄၁၆
၈	ညီတော်စေတီ	၂၀-၅၉၈၄၀၆	၉၃-၁၉၁၁၃၂၁
၉	မင်းရာဇာစေတီတော်	၂၀-၅၉၇၉၃၁	၉၃-၁၉၀၈၁၀၇
၁၀	ကရုဏ္ဍိတနိကာယစေတီတော်	၂၀-၅၉၉၈၀၆	၉၃-၁၉၁၈၇၉၆
၁၁	အနောက်မြောက်တော်စေတီတော်	၂၀-၅၉၉၃၁၁	၉၃-၁၈၉၉၉၄၇
၁၂	မုတ်ဆိတ်တော်စေတီ	၂၀-၆၀၁၂၂၄	၉၃-၁၉၀၇၈၄၆
၁၃	သဂဓပတစေတီတော်	၂၀-၆၀၁၆၀၁	၉၃-၁၉၁၃၇၇၉
၁၄	ထူပါရုံစေတီတော်	၂၀-၆၀၂၇၆၉	၉၃-၁၉၃၁၅၂၀
၁၅	လောင်မွန်းမြောက်စေတီတော်	၂၀-၆၀၁၇၉၃	၉၃-၁၉၃၅၇၁၄
၁၆	ရိုးရိုးတိမ်ရဲကတ်တိုက်	၂၀-၆၀၃၈၇၅	၉၃-၁၉၃၁၆၆၉
၁၇	အနော်ရထာဘုရား	၂၀-၆၀၂၉၄၁	၉၃-၁၉၄၄၂၀၂
၁၈	မဟာတောင်မိတ္ထီစေတီတော်	၂၀-၆၀၁၃၀၆	၉၃-၁၉၅၄၄၂၂
၁၉	ရတနာပုံစေတီတော်	၂၀-၆၀၁၃၇၅	၉၃-၁၉၅၇၄၂၆
၂၀	ရတနာပုံနိကာယစေတီတော်	၂၀-၆၀၁၂၅၉	၉၃-၁၉၅၃၂၅၂
၂၁	ရတနာပုံဦးစေတီတော်	၂၀-၆၀၁၃၇၅	၉၃-၁၉၅၄၄၂၆
၂၂	ရွှေတောင်စေတီတော်	၂၀-၅၉၉၉၂၀၇	၉၃-၁၉၇၇၂၉၇
၂၃	လောကမဉ္ဇူစေတီတော်	၂၀-၅၉၉၃၀၄	၉၃-၁၉၆၇၄၁၂
၂၄	သဏ္ဌမာရ်အောင်စေတီတော်	၂၀-၅၉၄၅၆၃	၉၃-၂၀၁၀၁၃၄
၂၅	နိမ္မိတအောင်စေတီတော်	၂၀-၅၉၃၂၂၅	၉၃-၁၉၅၄၁၉၁
၂၆	ရတနာမာရ်အောင်စေတီတော်	၂၀-၅၉၉၉၃၅	၉၃-၁၉၈၈၇၉၉
၂၇	လောကမဉ္ဇူအောင်စေတီတော်	၂၀-၅၉၃၂၃၄	၉၃-၁၈၉၈၅၂၀
၂၈	မင်္ဂလာမာရ်အောင်စေတီတော်	၂၀-၆၀၆၄၉၀	၉၃-၁၈၇၆၈၅၁
၂၉	မင်္ဂလာမာရ်အောင်စေတီတော်	၂၀-၅၉၆၃၃၁	၉၃-၁၉၀၉၃၃၃
၃၀	ကိုနောင်စေတီတော်	၂၀-၅၇၆၃၂၁	၉၃-၁၉၂၄၄၅၅
၃၁	ရွှေကြာသိမ်စေတီ(၁)	၂၀-၅၉၁၁၂၂	၉၃-၁၈၅၆၅၇၇

စဉ်	ဘုရားအမည်	GPS Location	
		အစွေလောင်ကျွန်း	မြောက်လတ္တီကျ
၃၂	ရွှေကြာသိမ်စေတီ(၂)	၂၀-၆၀၂၃၃၅	၉၃-၁၉၄၃၀၆
၃၃	ရွှေကြာသိမ်စေတီ(၃)	၂၀-၆၀၄၄၂၇	၉၃-၁၈၇၄၇၉
၃၄	ဘုရားပေါ်စေတီတော်	၂၀-၅၉၁၈၈၀	၉၃-၁၈၁၇၁၁
၃၅	နိဗ္ဗာန်စေတီတော်	၂၀-၅၉၂၅၉၁	၉၃-၂၀၅၅၆၆
၃၆	မင်းခေါင်ရွှေတူစေတီ	၂၀-၅၉၁၅၉၂	၉၃-၂၀၈၂၇၄
၃၇	ဘုရားရုပ်စေတီတော်	၂၀-၅၉၂၄၂၆၆	၉၃-၂၀၇၈၇၄
၃၈	လက်ပံပိစေတီစေတီ	၂၀-၅၉၄၄၂၂	၉၃-၂၀၉၆၃၉
၃၉	လက်ယာပိစေတီစေတီ	၂၀-၅၉၅၄၃၇	၉၃-၂၁၁၇၁၅
၄၀	ထင်တော်မူစေတီ	၂၀-၅၉၁၈၃၃	၉၃-၁၉၈၇၇၀
၄၁	မြိုင်တော်မူစေတီ	၂၀-၅၉၁၀၂၄	၉၃-၁၉၈၇၅၉
၄၂	မိခင်ရတနာ	၂၀-၅၉၂၅၉၅	၉၃-၁၉၇၃၆၆
၄၃	ရွှေတော်မူစေတီ	၂၀-၅၉၁၁၈၆	၉၃-၂၀၀၈၁၀
၄၄	တပည့်စေတီ	၂၀-၅၈၉၉၇၇	၉၃-၂၀၁၅၇၈
၄၅	လွမ်းစေတီ	၂၀-၅၈၉၈၉၆	၉၃-၂၀၀၃၂၂
၄၆	ရန်ကုန်ဘုရား	၂၀-၆၀၂၅၅၈	၉၃-၁၈၈၇၆၅
၄၇	တောနဂါးစေတီတော်	၂၀-၅၉၃၈၇၀	၉၃-၁၉၂၆၅၁
၄၈	ဟင်္သာတောင်စေတီ	၂၀-၅၉၆၅၁၆	၉၃-၁၉၂၆၇၀
၄၉	ဆင်ဖြူကျွန်းစေတီတော်(၁)	၂၀-၅၉၃၃၃၃	၉၃-၁၉၃၃၃၃
၅၀	မဟာဝိဇယပူရ်စေတီ	၂၀-၅၇၁၃၈၉	၉၃-၁၉၆၆၆၇
၅၁	နေက်ကန်စေတီတော်	၂၀-၆၀၇၅၀၀	၉၃-၁၈၇၇၀၈
၅၂	တပည့်အောင်(ခေါ်)သက်တော်ရှည်စေတီ	၂၀-၅၉၆၆၆၇	၉၃-၁၉၇၀၀၀
၅၃	သဗ္ဗဒေဝယျစေတီတော်	၂၀-၆၀၅၀၀၀	၉၃-၁၈၈၆၁၁
၅၄	ရတနာစေတီတော်	၂၀-၆၁၁၆၆၇	၉၃-၁၇၈၆၁၁
၅၅	မြည့်လုံးရုပ်သားစေတီ	၂၀-၆၀၁၁၁၁	၉၃-၁၈၅၀၀၀
၅၆	တောလိယသကျနီစေတီ	၂၀-၆၀၃၀၅၆	၉၃-၁၈၄၇၂၂
၅၇	မဇ္ဈိမသုဒ္ဓိလစေတီတော်	၂၀-၆၀၄၇၂၂	၉၃-၁၈၀၂၇၈
၅၈	သဗ္ဗမင်္ဂလစေတီတော်	၂၀-၆၁၁၆၆၇	၉၃-၁၇၈၀၅၆
၅၉	နဂါးစေတီတော်	၂၀-၅၉၉၁၆၇	၉၃-၂၀၄၄၄၄
၆၀	သင်္ဃီတောင်စေတီ	၂၀-၅၉၆၃၈၉	၉၃-၁၉၂၅၀၀
၆၁	ဦးမြတ်စေတီတော်	၂၀-၅၉၃၈၈၉	၉၃-၁၉၇၅၀၀
၆၂	ဦးမြတ် အနိုးအိမ်စေတီ	၂၀-၅၉၄၄၄၄	၉၃-၁၉၇၀၀၀

စဉ်	ဘုရားအမည်	GPS Location	
		အရှေ့လောင်ဂျီကျု	မြောက်လတ္တီကျု
၆၃	ဦးမြဝါ အသက်စွန့်ခဲ့သည့် အထိမ်းအမှတ်စေတီ	၂၀-၅၉၃၁၄၂	၉၃-၁၇၆၄၅
၆၄	ဦးမြဝါ ကျောက်အင်းဆီရတနာတည်ရှိရာသိမ်	၂၀-၅၉၃၁၇၆	၉၃-၁၉၇၄၄၆
၆၅	ဘုရားမပါငါးထွင်း	၂၀-၅၉၅၄၆	၉၃-၁၉၇၇၂၁
၆၆	ရွှေလှတောင် အနိမ့်စေတီတော် (၁)	၂၀-၅၉၄၄၉၈	၉၃-၁၉၅၁၁၅
၆၇	ရွှေလှတောင် အနိမ့်စေတီတော် (၂)	၂၀-၅၉၃၈၂၁	၉၃-၁၉၇၁၈၇
၆၈	ရွှေလှတောင် အနိမ့်စေတီတော် (၃)	၂၀-၅၉၃၈၅၆	၉၃-၁၉၇၃၆၀
၆၉	ရွှေလှတောင် ပိဋကတ်တိုက်	၂၀-၅၉၂၅၆၂	၉၃-၁၉၇၃၆၆
၇၀	နန်းတော်ဦးဆောင်	၂၀-၅၉၁၆၂၂	၉၃-၁၉၃၄၆၉
၇၁	သကျဉ္စဟဘုရား	၂၀-၅၉၄၁၆၇	၉၃-၁၉၆၃၈၉
၇၂	ရတနာသိမ်စေတီတော်	၂၀-၅၉၅၈၇၅	၉၃-၁၉၅၂၆၀
၇၃	စုန်ဘက်ဝတီဝန်ရှိစေတီတော်	၂၀-၅၉၅၂၈၈	၉၃-၁၉၈၃၂၆

မြောက်ဦးနန်းတော်ကျန်းတူးဖော်ဖူးလုပ်ငန်းပစ္စည်းပုံနှင့်တွေ့ရှိသည့်
အဆောက်အဦ

စကားလုံးလက်မ=၁၅ဝေ

■ ၉၆-၉၇ စုတွဲပေါ်မျှ ■ ၉၇-၉၈ စုတွဲပေါ်မျှ ■ ၉၈-၉၉ စုတွဲပေါ်မျှ

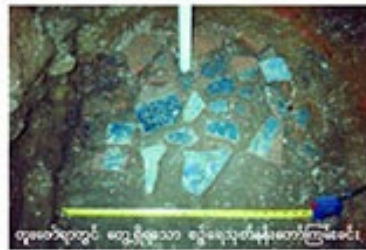
ပြောက်ဦးနင်းတော်ကုန်း

နန်းတော်အား၍ဝင်းတို့သင်္ဂဟ်တမ်းမူ၍ဝင်းတို့အုပ်

မြောက်ဦးရုံးတော်ဝင်သမ္မတအောင်ဆန်းလက်စာကိုင်စာတံ၊
တံတိုင်းအားဖြင့်လွှေရန်

နန်ဒဟာနိမဂ္ဂဗ္ဗာဏံတံတိုဝ်း၊ ဝဋ္ဋမောဒ်ပြီဝ်

တည်နေရာ

မြောက်ဦးမြို့ဆောင်ရွက်တည်ရှိသည်။

ကုသိုလ်ဝှံ

ဘုရင်မင်းစောမွန် (ကောစာ-၇၉၂/မေဆီ-၁၄၃၁) ဘုရင်မင်းစာကြီး (ကောစာ-၈၉၄/မေဆီ-၁၅၃၁)

သမိုင်းမတူဘူး။

ရန်ကုန်၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ မြို့များတွင် နှစ်စဉ် အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်သည်။

သမိုင်းအကျဉ်း

မြောက်ဦးနန်းတော်ကုန်းကို ရခိုင်ဘုရင် မင်းစောမွန်သည် အေဒီ (၁

၄၃၀) ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ဆောက်ခဲ့ပြီး

မင်းဗာဘုရင်က အေဒီ (၁၅၃၁) ခုနှစ်တွင် ကြီးကျယ်ခမ်းနားအောင် ကျောက်ဖြင့် အခိုင်အမာ ထပ်မံတည်ဆောက်ခဲ့ပါသည်။ ။ စောမွန်ပြင်ပြု၊ မင်းဗာတည်ကေ၊ ရွှေမြောက်ဦး ဟူ၍ အဆိုရှိခဲ့ပါသည်။ ။ မင်းဗာဘုရင် အပြင် နောက်ဘုရင်များ လည်း အဆက်ဆက်ပြုပြင်ခဲ့သည် ဟု သိရှိရပါသည်။ ။ နန်းတော်ကို ပင်မနန်းဆောင် (၉) ဆောင်နှင့် မြေနန်းဆောင်များ၊ လွှတ်ရုံးတော်များ၊ ဘိသိက်သွန်း ရေကြည်များ ထားရှိရာ နန်းသားကန်တော်၊ ဗဟိုရံစည်တော်၊ နက္ခတ်ရုံးတော်၊ ပန်းခုံတော်၊ လက်နက်တိုက်တော်များ အစရှိသည့် အရံအဆောင်များ နှင့် ပေါင်းလျှင် (၁၀၈) ဆောင်ရှိသည် ဟု သိရှိရပါသည်။ ။ နန်းတော်အရှေ့ဘက် ဒုတိယ အဆင့်တွင် နန်းသားကန်နှင့် နန်းတော် တတိယအဆင့် တောင်ဘက်တွင် ဗဟိုစည်ထားသော ရွှန်းတောင်နှင့် ဥယျာဉ်တော် ရှိပါသည်။ ။ နန်းတော်မြောက်ဘက် ဟာရီတောင်ခြေအရှေ့ဘက် တောင်ခြေတွင် မင်းသမီးအဆောင်တော်များ ရှိသည်။ ။ လက်ရှိ မြောက်ဦးဟိုတယ် တည်ဆောက်ထားသော နေရာပင် ဖြစ်ပါသည်။ ။ မင်းဆက်ပေါင်း (၄၉) ဆက်၊ နှစ်ပေါင်း (၃၅၄) နှစ် ကြာရှည်ခဲ့သည်။ ။

ဗိသုကာလက်ရာ

မြောက်ဦးနန်းတော်ရာကုန်းကို မူလက အုတ်ဖြင့် တည်ဆောက်ခဲ့ပြီးနောက် မင်းဘကြီးဘုရင် လက်ထက်တွင် သဲကျောက်များ ဖြင့် ထပ်ဆင့်မွမ်းမံခဲ့သည် ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ။ ထို့နောက် မြို့တော်ပတ်လည်အား ရန်သူများ အလွယ်တကူ မဝင်ရောက်နိုင်စေရန်

ကျုံးနှင့် တူးမြောင်းများကိုလည်း တစ်ပြိုင်နက် တူးဖော်ခဲ့ပါသည်။ ။ နန်းတော်ပထမအဆင့် တံတိုင်းမှာ အရှေ့-အနောက် (၆၅၆) ပေ၊ တောင်-မြောက် (၆၇၉) ပေရှည်ပြီး နန်းတော်ကို အဆိုပါ တံတိုင်းအတွင်း တည်ဆောက်ထားသည်။ ။ နန်းတော်ဒုတိယအဆင့် တံတိုင်းမှာ အရှေ့-အနောက် (၉၂၆) ပေ၊ တောင်-မြောက် (၈၅၉) ပေရှည်ရှိပြီး နန်းတော်တတိယအဆင့် တံတိုင်းမှာ အရှေ့ - အနောက် (၁၇၄၀) ပေ၊ တောင်-မြောက် (၁၆၀၆) ပေရှည်ပါသည်။ ။ နန်းတော်ရာမှာ ရင်ပြင်တွင် မိုးတွင်းကာလ၌ လည်း ရေဝပ်ခြင်း မတွေ့ရှိရပါ။ နန်းတော် မတည်ဆောက်မီကပင် ရေလမ်းကြောင်းများ ဖောက်လုပ်၍ တောင်များကိုဖြိုချ၊ မြေညှိ တည်ဆောက်ခဲ့သောကြောင့် ရေမဝပ်ရခြင်း ဖြစ်သည် ဟု သိရှိရပါသည်။ ။ လက်ရှိအခြေအနေတွင် လည်း မိုးတွင်းကာလတွင် နန်းတော်အောက်ခြေ (၃) မျက်နှာမှ ရေထွက်နေသည် ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ။ နန်းတော်ကြမ်းခင်းများကို ရောင်စုံစဉ်ရည်သုတ် ကြမ်းခင်းများ ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အပေါ်ပိုင်းကို သစ်သားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ခေါင်မိုးကို ရွှေပြား၊ ကြေးပြားနှင့် အုတ်ကြွပ်ပြားများ ဖြင့် လည်းကောင်း တည်ဆောက်ခဲ့ဟု ပြည်ပမှတ်တမ်းများ အရ သိရှိရပါသည်။ ။ နန်းတော်တံတိုင်း နံရံများကိုလည်း ဖောင်းလုံး၊ မိုးလျှောများ ဖြင့် ကျောက်သားများကို အလှဆင် ဖန်တီးထားပါသည်။ ။ တံတိုင်း (၃) ဆင့် အကျယ်အဝန်းမှာ (၁၂) စတုရန်းမိုင်ခန့် ကျယ်ဝန်းသည်။ ။

တူးဖော်သုတေသနပြုမှု

ရှေးဟောင်းသုတေသနနှင့် အမျိုးသားပြတိုက်ဦးစီးဌာနက မြောက် ဦးနန်းတော်ရာကို ၁၉၉၆-၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် တူးဖော်မှု ကုန်းအမှတ်(၁) ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၉၇-၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် တူးဖော်မှု ကုန်းအမှတ် (၂) ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၉၈-၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် တူးဖော်မှုကုန်း အမှတ် (၃) ကို လည်းကောင်း၊ (၃) ကြိမ်တိုင်တိုင် တူးဖော် သုတေသနပြုခဲ့ပါသည်။ ။ ပထမအကြိမ် တူးဖော်မှုတွင် နန်းတော်အဆောက်အအုံ၏ အရှေ့ဘက် ကျောက်တံတိုင်းကြီးကို လှေကား (၇) ထစ်ရှိပြီး အရှည် (၁၈) ပေရှိ သော ကျောက်လှေကားကြီးနှင့် ဆက်လျက် ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ။ ဖျက် ဆီးခံခဲ့ရခြင်း၊ မီးလောင်ခံခဲ့ရခြင်း စသည့် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ပြည့်စုံတိကျသော ပုံသဏ္ဌာန်မရှိသည့် နန်းဆောင်များ ၏ အောက်ခြေ အုတ်ရိုးတန်း၊ ကျောက်ရိုးတန်းနှင့် လှေကားကြီးတို့ ကိုသာ တူးဖော် ရရှိ ခဲ့ပါသည်။ ။ နန်းတော်တိုင်များကို ကြီးမားလှသော သစ်သားတိုင်လုံးကြီး များ နှင့် တည်ဆောက်ခဲ့ကြောင်းကို တိုင်လုံးရာကြီးများ နှင့် တိုင်ရာ အောက်ခြေရှိ မီးသွေးများက သက်သေထူလျက်ရှိသည်။ ။ နန်းတော်အုတ်ခုံ အတွင်းပိုင်းကိုလည်း ဆက်လက်တူးဖော်ခဲ့ရာ နန်းဆောင်များ ၏ အောက်ခြေပန္နက်ရာများကို တွေ့ရှိခြင်းအားဖြင့် နန်းတော်ဆောင်များ အား နန်းတော်အုတ်ခုံကြီးများ အတွင်း တည်ဆောက်ထားသည် ကို တူးဖော်မှုမှ တွေ့မြင်ရပေသည်။ ။ တူးဖော်တွေ့ရှိရသော ပစ္စည်းများမှာ ခေါင်မိုးအုတ်ကြွပ်ပြားများ ၊ စဉ်ရေသုတ် ကြမ်းခင်းပြားများ ၊ အိုးခြမ်းကွဲများ ၊ မြေဆေးတံများ ၊ ကျောက်ဆေးတံများ ၊ ရေတံခေါင်း အုံးအပိုင်းအစများ ၊ မီးသွေးများ ၊ သံချောင်းကြီးများ ၊ ကြွေစေ့များ ၊ ကြေးပြားစများ ၊ နန်းတိုင်အပိုင်းအစများ နှင့် အရိုးများကို တူးဖော်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ။

